

μένη τῆς ἱερογλυφικῆς, ἥτις εἶναι ἡ μεγάλη γραφή τῶν μνημείων τῆς δημοτικῆς, ἥτις ἦτο ἢ ἐν χοίσει παρὰ τῷ λαῷ γραφή καὶ τῆς ἑλληνικῆς, περιεχούσης μεταφράσιν τῶν δύο πρώτων. Διὰ τῆς ἀντιπροθέσεως τῶν τριῶν τούτων κειμένων ὁ Champollion ἐπέστη ὅτι τὰ ἱερογλυφικά σημαίαν ἀπετέλουν ἀλφάβητον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρει. Εἰς τί τῷ ὄντι ἤθελε χορηγεῖται ὁ ἀλφάβητος γλώσσης τινός, ἐνόσω ἦτο ἄγνωστον τί ἐσημαίνεν ἡ γλώσσα αὕτη; Εὐτυχῶς μετ' οὗ πολὺ ὁ δαυμόνιος Γάλλος ἐβεβαίωθη ὅτι αἱ οὕτως ἀνευρεθεῖσαι λέξεις ἀνήκον εἰς τὴν κοπτικὴν γλῶσσαν, ἥτις δὲν εἶναι νεκρά εἰμὴ διότι δὲν ὀμιλεῖται πλέον· ζῆ ὅμως ἐν τοῖς βιβλίοις. Τὴν σήμερον λοιπὸν κατέστη ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ αἰγυπτιακὴ γραφή δὲν εἶναι μάταιόν τι ἰδεοπαίγιον, οὐδὲ παρίστησι περὶ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς δυσκολίαν πολὺ μείζονα τῶν ἄλλων γραφῶν. Ἄμα μάθη τις ὅτι ὁ αἰετός σημαίνει α, ἡ δὲ ἀνθρωπίνη κνήμη β, καὶ οὕτω καθέξῃς, τὸ ἔργον εὐδοῦται εὐχερῶς. Σημειώσθαι ἐν τούτοις ὅτι ἀκριβῶς εἰπεῖν ἡ ἱερογλυφικὴ γραφή δὲν εἶναι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀλφάβητικὴ. Ὑπάρχουσι μὲν ἐν αὐτῇ πολλὰ σημεῖα δηλωτικὰ ἀπλῶν φωνῶν, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ συλλαβικά. Οἱ Ἀσσύριοι δὲν εἶχον εἰμὴ μόνον συλλαβικά σημεῖα· οἱ Αἰγύπτιοι ἐπενόησαν μὲν τὰ ἀλφάβητικά, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν συλλαβικῶν, πρῶτοι δὲ οἱ Φοίνικες μετεχειρίσθησαν τὸν καθαρὸν ἀλφάβητον, ἐξ οὗ παρήχθησαν ὅλα τὰ ἀλφάβητα τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν.

Ὅπως δὴ ποτε οἱ αἰγυπτιολόγοι βεβαίωσιν ὅτι τὰ ἱερογλυφικά ἀναγινώσκονται καὶ καταλαμβάνονται νῦν ὅπως καὶ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά καὶ ῥωμαϊκά κείμενα. Ἄν τοῦτο ἦναι ὅλως ἀόλου ἀκριβές, δὲν εἰςέρω, διότι περὶ πολλὰ καὶ μάλιστα περὶ τὰ ὀνόματα οἱ μῦθοι ἐκείνοι τῆς τέχνης διαφωνοῦσιν ἐνίοτε πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλὰ μήπως καὶ εἰς αὐτὰς τὰς γνωστοτέρας γλώσσας, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς σήμερον ὀμιλουμένας, δὲν ὑπάρχουσι πολλὰ τὰ δεκτικὰ ποικίλων ἐρρημειῶν, τὰ ἀσαφῆ, τὰ δυσκατάληπτα; Ἐπι τῆς πύλης τῆς μεγάλης πυραμίδος τοῦ Χέοπος ἀνέγων ἐπιγραφὴν ἑλληνικὴν οὕτως ἔχουσαν: Ζήτω τὸ Σύνταγμα ὅσον καὶ αἱ πυραμίδες. Ἀλέξανδρος Σοῦτζος. Τί ἀρὰ γε ἠθέλησε νὰ εἴπῃ ὁ ποιητὴς διὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης; Μήπως πύχθη εἰς τὴν συνταγματικὴν βασιλείαν βίον ἐξακισχιλίων ἐτῶν; ἀλλὰ τότε τί γίνεται ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος; Εἰς τοιαύτην μακροβιότητα τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος δὲν πιστεύουσι βεβαίως οὐδ' αὐτοὶ οἱ συνταγματικώτατοι τῶν βασιλείων, βλέποντες μάλιστα τί συμβαίνει ἀπὸ τοῦδε ἐν τῇ Βορείᾳ Ἀμερικῇ καὶ ἐν Γαλλίᾳ. Ἡ ἐπιγραφὴ λοιπὸν ἔχει τι τὸ μυστηριώδες. Καὶ ὅμως θαυμάσατε τὴν ἐπιρροὴν

ἣν ἔχει εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων, πᾶν ὅ, τι μετέχει τοῦ αἰνίγματος. Ὁ ἅγιος Ἐκθουπόλεως, δηλ. ὁ ἐν Κατῶ Ἑλλήν Ἐπίσκοπος, με ἐβεβαίωσεν ὅτι πολλοὶ τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων ἀπέρχονται εἰς τὰς πυραμίδας οὐχὶ ἵνα ἴδωσι τὸ ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Σοῦτζος. Ἄξιος ὁ μισθός των. Πρὸς ἀριστερὰν αὐτῆς ὑπάρχει ἐγγεγλυμμένον τὸ ὄνομα τοῦ Λεσσέψ. Αὐτός ὁ ἀνθρώπος, ὅστις διώρυξε τὸν ἰσθμὸν τοῦ Σουέζ καὶ ἀγωνίζεται ἤδη νὰ ἐνώσῃ τὸν Ἀτλαντικὸν μετὰ τοῦ Βορηνίου, ἐδικαιοῦτο βεβαίως ν' ἀφήσῃ τὸ ἐπισκεπτήριον τοῦ εἰς τὴν πυραμίδα τοῦ Χέοπος. Ἐγὼ δὲ δὲν ἐτόλμησα οὔτε ὑπογραφὴν οὔτ' ἐπιγραφὴν νὰ παραθέσω πλησίον τοιοῦτου ὀνόματος.

Πολλοὶ, καὶ πολλαὶ μάλιστα Κυραὶ, ἀναβάνουσιν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς πυραμίδος ἐκείνης, ὑπὸ ἓνα ὅμως ὄρον ὅτι θέλουσι μείνει πάντες κληνῆρεις ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἐκ τῆς κοπώσεως. Ἐπειδὴ τοσοῦτον καιρὸν δὲν εἶχον διὰ χάσιμον, δὲν ἐπεχείρησα τοιαύτην ἀναρρίχησιν. Ἠρέσθην δὲ νὰ ἐνώσω εἰς τὰς παρακλήσεις ἐνός τῶν πολυαριθμῶν περὶ ἐμεῖ Ἀράβων, οἵτινες μοὶ προέτειναν, ἀντὶ τριῶν φράγκων, νὰ ἀναβῶσι καὶ νὰ καταβῶσιν ἐντὸς ὀκτῶ λεπτῶν τῆς ὥρας. Ὅπερ καὶ ἐξετέλεσεν ἀκριβέστατα ὁ προτιμηθεὶς· τὸ δὲ ἀξιοσημειώτον, πρὸ μιᾶς μῆλις ὥρας εἶχε πράξει ἤδη τὸ αὐτὸ εἰς λογαριασμὸν ἄλλου περιηγητοῦ. Πρὶν τελειώσω, ὀφείλω νὰ προσθέσω χάριν τῆς ἀληθείας ὅτι ἐγνώρισα ἐν Κατῶ νεάνιδα χαρίεσσαν, πνευματώδη καὶ πρὸ πάντων ἔχουσαν μυῶνας σιδηρούς, καίτοι δὲν ὑπερέβη ἀκομὴν τὸ τρισκαίδεκατον ἔτος, ἥτις πολλὰκις ἀνέβη καὶ κατέβη ἐντὸς, ὄχι βεβαίως ὀκτῶ λεπτῶν, ἐντὸς ὅμως δεκαπέντε, καὶ τὸ κυριώτερον χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ κάμμιαν κόπωσιν. Ὁ πατριὸς αὐτῆς, ὅστις τὴν ἀγαπᾷ ὡς πατῆρ, εἶναι αἰγυπτιολόγος ἐγκριτος Γερμανός μὲν τὴν πατρίδα, ἀνθρώπος δὲ εὐφυῆς ἀμα καὶ μετριόφρων, ὃ ἐστὶν ἔχει δύο ιδιότητας αἰτινες σπανίως συναπαντᾶται· αὐτὸς λοιπὸν μ' ἔλεγε χθὲς παίζων: «τί θέλετε, Κυρία; ὅταν γηράσῃ, τὸ δαυμόνιον αὐτὸ θέλει ἀκομὴ ἀναβοκαταβαίνει τὴν πυραμίδα τοῦ Χέοπος, διὰ νὰ τρέψῃ τὸν μὴ δυνάμενον πλέον νὰ ἐργασθῇ πατέρα του.»

Κ. ΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ἈΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυστήριον Ἐκτοροῦ Μαλοῦ βορθευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ραχλαβή].

Συνήθεα: 181 πλ. 276.

Ὁ κύριος Καρδούλης.

Αἱ προγόνσεις τῆς αὐγῆς εἶχον ἐπαληθευσε, καὶ εἰς ἀνέφελον οὐρανὸν ἔλαμπεν ὁ ἥλιος, ἀντανακλῶν τὰς ὠγράς του ἀκτίνας ἐπὶ τῆς ἀσπίλου χιόνος· τὸ δὲ δάσος, ὃ εἶχον ἐν ἰδέῃ τὴν προ

τεραιάν κατήφες και πένθιμος ὄχρὸν, ἐσπίλθε σήμερον ἀκτινοβολοῦν, και ἐθαμβου τοὺς ὀφθαλμοῦς.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὁ Βιτάλης ἔφερε τὴν χεῖρά του ὑπὸ τὸ περικάλυμμα και ἐψήλαφα τὸν Καρδούλην· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἀνεθερμαίνεται, και ὅταν ἐπλησίαζον τὸ πρόσωπον, ἤκουον ὅτι ἔστρεψε.

Προφανὲς ἦτον ἤδη ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον δὲν ἐδυναμέθη ν' ἀναθερμάνωμεν τὸ αἷμά του, παγῶσαν ἐντὸς τῶν φλεβῶν του.

— Πρέπει νὰ φθάσωμεν εἰς χωρίον, εἶπεν ὁ Βιτάλης ἐγειρόμενος, ἡ δὲ Καρδούλης θὰ ψοφήσῃ ἐδῶ. Εὐτυχία θὰ εἶναι ἂν καθ' ὁδὸν δὲν ψοφήσῃ. Ὑπάγωμεν.

Ἀφ' οὗ δὲ καλῶς ἐθερμάνωμεν τὸ κάλυμμα, ἐτυλίξαμεν τὸν Καρδούλην ἐντὸς, και ὁ κύριός μου τὸν ἔλαβεν ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην του και παρὰ τὸ στήθος του.

Οὕτως ἡμεθεα ἔτοιμοι εἰς ἀναχώρησιν.

— Τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο, εἶπεν ὁ Βιτάλης, ἀκοῖθὰ μᾶς ἐπώλησε τὴν φιλοξενίαν του.

Ἐλεγε δὲ ταῦτα, και ἔστρεμεν ἡ φωνή του.

Ἐξήλθε δὲ πρῶτος, και ἐγὼ τὸν παρηκολούθουν.

Ἠναγκάσθημεν δὲ νὰ καλέσωμεν τὸν Κάπην, ὅστις ἔμενεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς καλύβης, ἔχων τὴν οἶνα ἐστραμμένην πρὸς τὸ μέρος ὅπου οἱ σύντροφοί του εἶχον προσβληθῆ.

Δέκα λεπτά δ' ἀφ' οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν δημοσίαν ὁδὸν ἀπηντήσαμεν ἀμαζάν, και παρὰ τοῦ ἀμαξηλάτου ἐμάθημεν ὅτι μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἐφθάνομεν εἰς χωρίον.

Τοῦτο μᾶς ἐνεψύχωσε νὰ περιπατῶμεν καλήτερα· ἀλλὰ και δύσκολον και ἐπίπονον ἦτον νὰ προχωρῶμεν εἰς τὴν τόσῃ χίονα, εἰς ἣν ἐγὼ ἐβυθίζομην ὡς τὴν μέσῃν τοῦ σώματός μου.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡρώτων τὸν Βιτάλην πῶς ἦτον ὁ Καρδούλης, και μοι ἀπεκρίνετο ὅτι τὸν ἠσθάνετο ὅτι ἔστρεψε πάντοτε παρὰ τὸ σῶμά του.

Τέλος φθάσαντες εἰς ὕψωμα, εἶδομεν κάτω τοῦ κατηφόρου τὰς λευκάς ὁροφάς μεγάλου χωρίου· ὀλίγον ἀκόμη, και ἐφθάνομεν.

Δὲν εἶχομεν τὴν συνήθειαν νὰ καταλύωμεν εἰς τὰ καλήτερα ξενοδοχεῖα τῶν μερῶν ὅπου ἐφθάνομεν, εἰς τὰ ὑποσχόμενα διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ των καλὸν γεῦμα και καλὴν κατοικίαν. Ἐξ ἐναντίας ἔμενομεν πυνήθως εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν χωρίων ἡ εἰς τὰ προάστεια, και ἐξελέγομεν πτωγὴν τῖνα οἰκίαν, ὅθεν δὲν θὰ μᾶς ἀπέβαλλον και ὁποῦ δὲν θὰ ἐξεδένουν τὸ βαλάντιόν μας.

Ταύτην τὴν φορὰν ὁμοῦς δὲν ἐπράξαμεν οὕτως· ἀντὶ νὰ μείνῃ εἰς τοῦ χωρίου τὴν εἰσοδὸν, ἐπροχώρησεν ὁ Βιτάλης μετὰ ξενοδοχεῖου, ὑπὲρ οὗ τὴν εἰσοδὸν ἦτον προσηλωμένη χρυσὴ ὄρατρία ἐπιγραφὴ. Διὰ τῆς ἡνωγμένης θύρας τοῦ μαγειρείου ἐφαίνετο πρᾶπεττα κηλαλυμένη ὑπὸ κά-

σῶν, και εἰς μεγάλην ἐστίαν πολλοὶ λέβητες ἐκ χαλκοῦ ἐρυθροῦ ἐσθρίζον χαρμούνως, ἀναπέμποντες πρὸς τὴν ὁροφὴν μικρὰ νέφη ἀτμοῦ. Ἐκ τῆς ὁδοῦ ἤδη ἀνεπνεύμεν εὐώδη κνίσσαν· καί χεὸς ζωμοῦ, εὐαρέστως θάλπουσαν τοὺς βουλιμιῶντας στομάχους μας.

Ὁ Βιτάλης τότε ἀναλαβὼν τὸ ἦθος κυρίου, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, και τὸν πύλον ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τὸν τράχηλόν τεῖνον πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐξήτησε παρὰ τοῦ ξενοδόχου καλὸν δωμάτιον θερμαινόμενον.

Ὁ ξενοδόχος, ἄνθρωπος καλῆς ὕψους και εὐπαρουσίαστος, κατ' ἀρχάς δὲν εἶχε καταδεχθῆ νὰ προσέξῃ εἰς ἡμᾶς. Ἀλλ' οἱ μεγαλοπρεπεῖς τρόποι τοῦ κυρίου μου ἀπετέλεσαν ἐντύπωσιν ἐπ' αὐτοῦ, και διέταξε θεραπεινίδα νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ.

— Ταχέως εἰς τὴν κλίνην, μοι εἶπεν ὁ κύριός μου, ἐν ᾧ ἡ ὑπρέτρια ἐθερμάνει τὴν ἐστίαν.

Ἀλλ' ἐγὼ εὐεῖνα ἐπὶ στιγμὴν ἐκπεπληγμένος. Διὰ τί εἰς τὴν κλίνην; Ἐπρότιμόν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν τράπεζαν μᾶλλον παρὰ τὴν κλίνην.

— Ταχέως εἰς τὴν κλίνην, μοι εἶπεν ὁ κύριός μου, ἐν ᾧ ἡ ὑπρέτρια ἐθερμάνει τὴν ἐστίαν.

Ἀλλ' ἐγὼ εὐεῖνα ἐπὶ στιγμὴν ἐκπεπληγμένος. Διὰ τί εἰς τὴν κλίνην; Ἐπρότιμόν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν τράπεζαν μᾶλλον παρὰ τὴν κλίνην.

— Ταχέως εἰς τὴν κλίνην, μοι εἶπεν ὁ κύριός μου, ἐν ᾧ ἡ ὑπρέτρια ἐθερμάνει τὴν ἐστίαν.

Ἀλλ' ἐγὼ εὐεῖνα ἐπὶ στιγμὴν ἐκπεπληγμένος. Διὰ τί εἰς τὴν κλίνην; Ἐπρότιμόν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν τράπεζαν μᾶλλον παρὰ τὴν κλίνην.

Ἐν ᾧ δ' ἔμενον ἀκίνητος ὑπὸ τὰ πεπλώματα διὰ νὰ θερμανθῶ, ὁ Βιτάλης, πρὸς μεγίστην ἐκπληξιν τῆς θεραπεινῆς, ἔστρεψε και μετέστρεψε τὸν δυστυχῆ Καρδούλην, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν ψήσῃ.

— Ζεσταίνεσαι; μοι εἶπεν ὁ Βιτάλης μετ' ὀλίγα λεπτά.

— Ὅα σκάσω.

— Πολὺ καλὰ. Τοῦτο χρειάζεται.

Και ἔλθὼν ἀμέσως πρὸς ἐμε, ἔθεσε τὸν Καρδούλην εἰς τὴν κλίνην μου, και μοι εἶπε νὰ τὸν σφίγγω εἰς τὸ στήθος μου.

Τὸ δυστυχὲς ζῶάριον, τὸ τόσον δύσκολον ἄλλοτε ὅτε τῷ ἐπεβάλλετο τίποτε δυσάρεστον δι' αὐτὸ, ἐφαίνετο τώρα πρόθυμον τὰ πάντα νὰ δεχθῆ μετ' ὑπομονῆς.

Ἐἶχε δὲ προσκολληθῆ εἰς τὸ σῶμά μου, και δὲν ἐκινεῖτο. Δὲν ἐκρύονε δὲ πλέον, ἀλλὰ τὸ σῶμά του ἔκαιε.

Ὁ κύριός μου εἶχε καταβῆ εἰς τὸ μαγειρεῖον ἐπέστρεψε δὲ μετ' ὀλίγον, ἔχων εἰς τὰς χεῖράς του ἀγγεῖον πλήρες θερμοῦ κρασίου μετ' ὀλίγον.

Ἠθέλησε διὰ τοῦ κοχλιαρίου νὰ δώσῃ ὀλίγον

καὶ πῖν' ὁ Καρδούλης, ἀλλ' οὗτος δὲν ἰδύνατο ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀδόντας του.

Ἐσπιδὸν δὲ οἱ ἀφθαλμοὶ του, καὶ μᾶς ἐθεώρει τεθλιμμένος, ὡς ἀν' ἤθελε γὰ μᾶς παρακαλέσῃ νὰ μὴ τὸν βασανίζωμεν.

Συγχρόνως δὲ ἐβγάζων μίαν τῶν χειρῶν του ἐκτὸς τῆς κλίνης, τὴν ἐξέτεινε πρὸς ἡμᾶς.

Ἐσυλλογίζομην δὲ τί ἐσήμαινε τὸ γεῦμα τοῦτου, καὶ διατί ἀδιαλόπως τὸ ἐπανελαμβάνει· μοὶ τὸ ἐξήγησε δὲ ὁ Βιτάλης.

Πεῖν ἡ καταταχθῶ εἰς τὸν θίασον, ὁ Καρδούλης εἶχε πάθει περιπνεμονίαν, καὶ τότε τῷ ἐγένετο ἀφαιμαξίς ἐκ τοῦ βραχίονος. Αἰσθανόμενος τώρα πάλιν ὅτι ἐπάσχει, μᾶς ἔτεινε τὸν βραχίονα, ὅπως καὶ τώρα τὸν ἀφαιμάξωσι, καὶ τὸν θεραπεύωσι, καθὼς τότε.

Δὲν ἦτον συγκινητικόν· καὶ ἄχι μόνον συνεκινήθη ὁ Βιτάλης, ἀλλ' ἐγένετο καὶ περίφροντες.

Προφανὲς ἦταν ὅτι ὁ δυστυχὴς Καρδούλης ἦτον ἀσθενὴς, καὶ βεβαίως συγχρᾶντο ἐαυτὸν βαρέως πάσχοντα, ἀφ' οὗ ἤρχειτο νὰ ἐγγίξῃ τὸ γλυκὺ κρασίον, ἐν ᾧ τόσον ἄλλοτε τὸ ἡγάπα.

— Πέ σὺ τὸ κρασίον, μοὶ εἶπεν ὁ Βιτάλης, καὶ μείνε εἰς τὴν κλίνην. Ἐγὼ ὑπάγω γὰ φέρω ἱατρόν.

Πρέπει δὲ νὰ ἠμολογήσω ὅτι καὶ ἐγὼ πολὺ ἠγάπων τὸ γλυκὺ κρασίον, καὶ πρὸ πάντων ὅτι ἡ πείνα μ' ἐθέριζε. Δὲν περιέμενα λοιπὸν νὰ μοὶ ἐπαναλάβῃ τὴν διαταγὴν του, καὶ κενώσας τὸ ἀγγεῖον, ἐχώθην ὑπὸ τὰ πέπλωμα, ὅπου διὰ τῆς διπλῆς θερμότητος αὐτοῦ καὶ τοῦ κρασίου, παρ' ὀλίγον ν' ἀποπνιγῶ.

Δὲν ἤργασε δ' ὁ κύριός μου, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε, συνοδευόμενος ὑπὸ κυρίου φέροντος χρυσὰ δίοπτρα. Οὗτος ἦτον ὁ ἱατρός.

Φοβηθεὶς μὲν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ δὲν θελήσῃ νὰ ἔλθῃ διὰ πῖθηκα, ὁ Βιτάλης δὲν τῷ εἶχεν εἰπεῖ διὰ τίνα ἀσθενῆ τὸν ἤθελε. Διὰ τοῦτο, ἰδὼν με εἰς τὴν κλίνην, ἐουθρόν ὡς βραστήν καραβίδα, ἦλθεν εὐθὺ πρὸς ἐμὲ ὁ ἱατρός, καὶ θέτων μοὶ τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον.

— Συμφορήσας, εἶπε.

Καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν κατὰ τρόπον δυσοίωγον.

Ἐπρεπε νὰ τὸν ἐξάξω εὐθὺς τῆς ἀπάτης, ἀλλως, τίς οἶδεν; ἤθελεν ἰσῶς μὲ ἀφαιμάξει.

— Δὲν εἶμ' ἐγὼ ὁ ἀσθενὴς, τῷ εἶπον.

— Πῶς; δὲν εἶσαι ἀσθενὴς; Τὸ παιδίον παραλαλεῖ, ἔχει φρένας.

— Ἐγὼ δὲ, χωρὶς ν' ἀπαντήσω, ἤγειρα ὀλίγον τὸ πέπλωμα, καὶ ἔδειξα τὸν Καρδούλην, ὅστις εἶχε θέσει, τὸν μικρὸν του βραχίονα περὶ τὸν πρᾶκλόν μου.

— Οὗτος, εἶπον, εἶναι ὁ ἀσθενὴς.

Ὁ ἱατρός ὀπισθοδρόμησε τότε δύο βήματα, καὶ στραφείς πρὸς τὸν Βιτάλην,

— Πίθηξ', ἀνέκραξε. Πῶς! Διὰ πῖθηκα μὲ καλέσατε, καὶ μὲ τριούτου καιροῦ! οὐτ καμῆλθ' Ἐνθίμιον δ' ὅτι ἀμέσως θὰ ἐξήρχετο, ἀγαγάκηταιν πνέων.

Ἄλλ' ὁ κύριος ἡμῶν ἦτον ἄνθρωπος ἐπιτήδειος, καὶ εὐκόλως δὲν ἐθοροβεῖτο. Εὐγενῶς καὶ μετὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν του τρόπων ἐμπόδισε τὸν ἱατρόν νὰ ἐξέλθῃ, καὶ τῷ ἐξήγησε τὰ διατρέξατα, ὅτι μᾶς εἶχε καταλάβει χιῶν, ὅτι τοὺς λύκους φοβηθεὶς ὁ Καρδούλης ἀνεράχθη εἰς ἀσπὴν, καὶ ὅτι ἐκεῖ ἀπὸ τὸ ψυχὸς σχεδὸν ἐξεπάγωσεν.

— Ἀληθῶς ὁ ἀσθενὴς ἦταν πῖθηξ' ἴκανον ἀλλὰ τί πῖθηξ' μεγαλοφυῆς! καὶ προσέτι, δι' ἡμᾶς ἦτον σύντροφος, ἦτον φίλος! Πῶς ἴθουαὶν τῶ σούτον ἔξοχον γὰ τὸν ἐμπιστευθῆναι εἰς χεῖρας ἀπλοῦ κτηνιατροῦ, Πασιγνώστον ὅτι οἱ κτηνιατροὶ τῶν χωριῶν εἰσὶ πάντες ὄνοι, ἐν ᾧ ἐπίσης πανθομολογεῖται ὅτι πάντες οἱ ἱατροὶ, κατὰ βαθμοὺς διαφόρους, εἰσὶ ἐπιστήμονες, ὥστε, εἰς τὸ ἔσχατον χωρίον βεβαίως εἶναι ν' ἀπαντήσῃ γῆσι σεις καὶ γενναιοφοροσύνη ὅστις κρούσῃ εἰς ἱατροῦ θύραν. Τέλος, εἰ καὶ ὁ πῖθηξ' εἶναι ἄσθεν κατὰ τοὺς φυσιολόγους, ἀλλὰ τοσούτον ὁμοιάζει τὸν ἄνθρωπον, ὥστε αἱ ἀσθενεῖαι του εἰσὶν αὐταὶ αἱ τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἶναι περίεργον ὑπὸ τὴν ἔποψιν καὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἐξετασθῇ κατὰ τί καὶ κατὰ πόσον αἱ ἀσθενεῖαι αὐταὶ ὁμοιάζουσιν ἢ διαφέρουσιν.

Ἐπιτήδειοι κόλακες εἶναι οἱ Ἴταλοὶ. Ἀφήσας ἐπομένως τὴν θύραν ὁ ἱατρός, ἐπλησίασε τὴν κλίνην.

Ἐν ᾧ δ' ὠμίλει ὁ κύριός μας, ὁ Καρδούλης, ἐγνωσάσας ὅτι ὁ διαπτραφόρος ἐκεῖνος ἦταν ἱατρός, δεκάκις ἐκβάλλων ἐκ τοῦ καλύμματός του τὸν μικρὸν του βραχίονα, τὸν ἐξέτεινε εἰς ἀφαιμάξιν.

— Ἰδέτε πόσον γοήμων εἶναι αὐτὰς ὁ πῖθηξ'. ἤξευρεν ὅτι εἶσθε ἱατρός, καὶ σὰς τείνει τὴν χεῖρα διὰ νὰ ἐξετάσῃτε τὸν σφυγμὸν του.

Τοῦτο ἐπαύσε τοὺς ἀσταχυαίους τοῦ ἱατροῦ.

Τῷ ὄντι, εἶπε. Εἶναι περίεργος ἴσως ἡ περίπτωση.

Ἄψυ! Δι' ἡμᾶς δὲν ἦτον περίεργος, ἀλλὰ θλιβερωτάτη καὶ πολλὰς ἀνησυχίας παρεχουσα. Ὁ δυστυχὴς Καρδούλης ἠπειλάτο ὑπὸ περιπνευμονίας.

Ὁ ἱατρός ἐλάβεν εἰς τὰς χεῖράς του τὸν μικρὸν βραχίονα ὃν ὁ πῖθηξ' πολλὰκις τῷ ἔτεινε, καὶ ἔσχισε τὴν φλέβα του διὰ τοῦ μυστηρίου, χωρὶς ὁ ἀσθενὴς οὐδὲ κἀν νὰ γογγύσῃ.

ἤξευρεν ὅτι τοῦτο ἦτον πρὸς θεραπείαν του. Μετὰ δὲ τὴν ἀφαιμάξιν ἐπετέθησαν σιναπι-σμοί, καταπλάσματα, ἐδόθησαν θερμά ποτά.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὸ διάστημα τοῦτου δὲν εἶχον μείνει εἰς τὴν κλίνην, ἀλλ' εἶχον γίνεαι ὁ νασοκόμος ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τοῦ Βιτάλη.

Ὁ δυστυχὴς Καρδούλης νύχαριστεῖτο θεραπευόμενος ὑπ' ἐμοῦ, καὶ μοὶ ἐξέφραξε τὴν τεύ-

γνωμοσύνην του δια μικρού μειδιάματος. Το βλέμμα του είχε γίνει τῷ ὄντι ἀνθρώπινον.

Ἐκεῖνος ὁ ἄλλοτε, τόσο ὀξύς, τόσο ζωηρός, τόσο ἀνυπότακτος, ὁ ἀεικίνοτος καὶ πάντοτε καινὸν τε προκαλιτικῶς μηχανώμενος, ἔκειτο ἤδη ἐκεῖ, ἡσυχός, καὶ παραδειγματικῆς εὐπειθείας.

Ἐφαίνετο ὡς ἂν εἶχε ἀνάγκη νὰ τῷ δεικνύηται ἀγάπη, καὶ ἀπαιτῶν καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ Κἀπῆ, ὅστις τὸσάκις εἶχε γίνεθαι τῶν πονηρῶν του.

Ὡς παιδίον κακῶς συνειθίσαν, ἤθελε νὰ μᾶς εἴη ὅλους πλησίον του, καὶ ὅταν εἰς ἐξ ἡμῶν ἐξήρχετο, ἐθιμόμεν.

Ἡ ἀσθενεία του ἀνεπιτύχθη ὡς πᾶσα περιπνευμονία· δηλαδὴ ἐπῆλθε βλῆς, καὶ πολὺ ἀπῆλθε τῷ δυστύχῳ μικρὸν σπῆμα του ἐκ τῶν κλονισμάτων.

Πέντε ὀβολοὶ ἦσαν ὅλη ἡ περιουσία μου· τοὺς ἔδωκα δὲ καὶ ἠγόρασα κριθὰς ἀχαρῶν διὰ τὸν Καρδούλην.

Δυστυχῶς ὁμῶς διὰ τοῦ ἀδούρου μου τυξάσα τὴν ἀσθενείαν ἀντὶ νὰ τὴν ἐλαττώσω.

Ὡς ἦτον εἰς ὅλα προσεκτικὸς, τάχως ὁ Καρδούλης παρέτηρῆσαν ὅτι τῷ εἶδον τὴν ζαχαρῶν δοσάκις ἐβῆχε.

Τότε ταπεινὸς νὰ ἐπιφωλεθῆ τῆς παρατηρήσεως αὐτῆς, καὶ ἤρχισεν νὰ βῆχη ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἵνα συνεχέστερον εἴη τὸ ἀγαπήτόν του ἰατρικόν· ὡστὲ τὸ ἰατρικόν τοῦτο ἀντὶ νὰ τὸν θεραπεύσῃ τὸν ἐβλαψε.

Ὅταν ἐνόησα τὴν πονηρίαν του, ἔπαυσα ἐνοεῖται, τὰς δόσεις μου, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν ἀπεθάρρυνε, καὶ ἤρχισεν νὰ μοι τὰς ζήτητῆ διὰ τῶν ἰκετευτικῶν ὀφθαλμῶν του· ἔπειτα δὲ, ὅτε ἐβλεπεν ὅτι ἐματαιοῦναι παρακαλῶν, ἀνεκάθητο καὶ κύπτων βαθέως, ἔθετε τὴν μίαν τοῦ χεῖρα εἰς τὴν κοιλίαν του, καὶ ἐβῆχε δι' ὄλων του τῶν δυνάμεων. Τότε τὸ πρόσωπόν του ἐχρωματίζεται, αἱ φλέβες τοῦ μετώπου του ἐτεινόντο, τὰ δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ μέχρι τέλους ἀπεπνίγεται, οὐχὶ πλέον προσποτιόμενος, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν.

Ὁ κύριός μου ποτὲ δὲν μοι ὀφείλει περὶ τῶν ὑποθέσεών του, καὶ ὅπως κατὰ τύχην εἶχον μάθει ὅτι ἐπώλησε τ' ὀρολόγιόν του ἵνα μοι ἀγοράσῃ τὴν προβειάν. Εἰς τὰς δυσκόλους δὲως περιστάσις ἐν αἷς διετελοῦμεν ἀναγκαῖον ἐνόμισεν ν' ἀποστῆ τοῦ κινδύνου τούτου.

Μίαν πρῶταν, ἐπιστροφῶν ἐκ τοῦ προγεύματος, ἐν ᾧ ἐγὼ εἶχον μείνει πλησίον τοῦ Καρδούλη, διότι ποτὲ δὲν τὸν ἀφήνομεν μόνον, μοι εἶπεν ὅτι ὁ ξενοδόχος εἶχε ζητήσει νὰ πληρωθῆ ὅσα τῷ ὀφειλομεν, καὶ ὅτι μετὰ τὴν πληρωμὴν ταύτην μᾶς ἔμενον ἀκόμη ὑπόδον πενήτηκόντα ὀβολοί.

Τὴν νὰ κάμωμεν;

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς ταύτην τὴν ἐρώτησιν δὲν εἶχον ἀπάντησιν.

Ἐκεῖνος δὲ ἓνα μόνον τρόπον ἐβλεπεν ἐν ἀπαλλαγῶμεν τῆς δεινῆς θέσεως, τὸ νὰ δώσωμεν παράστασιν αὐτὴν τὴν ἐσπέραν ἐκείνην.

Παράστασιν χωρὶς τοῦ Ζερβίνου, χωρὶς τῆς Δόλης, χωρὶς τοῦ Καρδούλη; Ἀδύνατον μοι εἶπαίνετο.

Ἄλλα δὲν ἤμεθα εἰς θέσιν ὥστε καὶ ἀπειναντὶ αὐτοῦ τοῦ ἀδυνάτου νὰ μετνωμεν ἀπεθάρρυνμένοι. Ἐπὶ πάσῃ δαπάνῃ ἐπρότερον νὰ νοσηλεύσωμεν τὸν Καρδούλην, καὶ νὰ τὸν σώσωμεν.

Ὁ ἰατρός, τὰ ἰατρικὰ, ἡ φωτία, τὸ δαυάτιον, μᾶς ὑπεχρέουν νὰ συλλέξωμεν τοῦλάχιστον τεσσαράκοντα φράγκα πρὸς πληρωμὴν τοῦ ξενοδοχοῦ, ὅστις ἀφ' οὗ ἐβλεπε τῶν νομισμάτων ἡμῶν τὸ χροῶμα, θὰ συγκατένευεν εἰς ἕναν πιστώσιν.

Τεσσαράκοντα φράγκα εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο, ὅταν ὁ καιρὸς ἦτον τόσο ψυχρὸς καὶ τὰ μέσα ἡμῶν τόσο ὀλίγα, τί κατόρθωκα!

Ὁυχ ἦτον ὁμῶς ὁ κύριός μου, χωρὶς νὰ μετῆ χρονοτριβῶν εἰς τὰς σκέψεις ταύτας, ἤρχισεν ἀμέσως δραστηριῶς διαθέτων τὰ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἐν ᾧ ἐγὼ ἐφυλάττον τὸν ἀσθενῆ, ἐκεῖνος εὐρεν αἴθουσαν θεάτρου εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας τῆς ἀγορᾶς, διότι ἐνεκὰ τοῦ ψυχροῦ παράστασις εἰς τὸ ὑπαίθριον ἦτον ἀνεφικτός· συντάξας καὶ εἰτοιχοκώλυτος τὰ προγράμματα, διασκεύασε σκληρὴν δι' ὀλίγων στανίδων, καὶ θάρραλως ἐδαπάνησε τοὺς πενήτηκόντα ὀβολοὺς τοῦ εἰς ἀγορᾶν κτήριον, καὶ ἐφοίτησεν αὐτὰ εἰς τὴν μέσην ἵνα διπλασιάσῃ τὸν φωτισμόν.

Διὰ τοῦ παραθύρου τοῦ δωατίου τὸν ἐβλεπὸν πηγαίνουσα χροῦμενον εἰς τὴν γιγῶνα, διερχόμενον πολλάκις ἔμπρὸς τοῦ ξενοδοχείου ὅπου κατελύομεν, καὶ μετ' ἀγωνίας σφειδῶν ἀνελογίζομην τί ἀράγε θὰ εἶναι τὸ πρόγραμμα τῆς παραστάσεως ταύτης.

Τὴν δὲ θὰ ἦτον εὐκόλως τὸ ἐφανταζέτο ὅστις ἤξευρεν ὅτι ὁ Βιτάλης εἶχε διακηρύξει τὰς μάλλον ἀλλοκότους ὑποσχέσεις, εἰς ἃς ἐγίνετο λόγος περὶ «ἠθοποιοῦ περιφρήλου καθ' ἀπάσαν τὴν οἰκουμένην», τοῦ Κἀπῆ, καὶ περὶ «ψάλτου ὅστις ἦτον ἑκτακτον φαινόμενον» τὸ ἑκτακτον φαινόμενον τούτου ἦμην ἐγώ.

Ἄλλα τὸ μέρος τὸ μάλλον ἀξιοσημείωτον τῆς σφιδασῆς ταύτης ἦτον τὸ λέγον ὅτι δὲν προσδιορίζονται αἱ τιμαὶ τῶν θέσεών, ἀλλ' ἐναπόκειται εἰς τῶν θεατῶν τὴν ἐλευθερίωτάως δώσωσι κατὰ βούλησιν, ἄφ' οὗ ἰδῶσιν, ἀκούσῃ καὶ χειροκροτήσῃσι.

Τοῦτο μοι ἐφάνη λίαν παράτολμον, διότι τίς ἠγγυάτο ὅτι θὰ μᾶς χειροκροτήσωσιν; Ὁ Κἀπῆς ἤξιζε τῷ ὄντι νὰ εἶναι περιφρήτος· ἀλλ' ἐγὼ; διόλου δὲν εἶχον ἐγὼ τὴν πεποθησὶν ὅτι ἦμην φαινόμενον.

Ακούσας τὸ τύμπανον, ὁ Κάπης ἐγαύρισε χαρμούνως, καὶ ὁ Καρδούλης ἀνεσκήλωθη καὶ ἐφ κεινος, ἂν καὶ πολὺ ἐπάσχε τὴν στιγμήν ἐκείνην. Ἀμφότεροι, νομίζω, εἶχον ἐννοήσει ὅτι ἐπρόκειτο περὶ παραστάσεως.

Ἡ ἰδέα δὲ αὐτῆ, ἥτις κατ' ἀρχὰς μοι ἐπέληθεν, ἐπεκυρώθη ἐπειτα ὑπὸ τῆς σχηματιστικῆς τοῦ Καρδούλη, ὅστις ἠθέλησε νὰ ἐγερθῆ, καὶ νὰ ἀναλάβῃ διὰ τῆς βίας νὰ τὸν κρατήσω. Τότε μοι ἐξήγησε τὴν στολήν του, τὴν τοῦ Ἀγγιλοστράτηγος, τὸ ἐρυθρὸν ἐνδύμα καὶ τὰς ἐρυθρὰς περισκελίδας μετὰ τῶν χρυσαῶν παρύφων, καὶ τὸν πλακωτὸν πτερωτὸν ἰπλόν. Ὁ ἀναρωτῶν Σπυρίδης δὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐγονάτιζεν ἐκ κενύων μετ' ἑαυτοῦ, νύστα ἔκλυε καὶ ἔκλυε.

Ἐδὼν δὲ ὅτι οὐδὲν ἐπέτυχανε παρ' ἐμοῦ, διὰ τῶν παρακλήσεων, ἐδοκίμασε τὸν θυμὸν, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ δάκρυα. Προφανὲς ἦτον ὅτι δυσκολώτατα θὰ τὸν ἐπέθεθον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ παραστήσῃ τὸ μέρος τοῦ τῆν ἐσπέρας, καὶ ἐνόμισα ὅτι τὸ φρόνιμώτερον θὰ ἦτον νὰ τὸν κρύψωμεν ὅπου τὴν ἀναγνώσῃ μάς. Ἄκουσ' ὁ δὲ ἐστὶν ὁ

Δυστυχῶς ἔθαν ὁ Βιτάλης, ἀγνοῶν, τί εἶχε συμβῆ ἐπὶ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ, ἐπέστρεψεν, ἢ πρώτη τῆν λέξις ἦτον νὰ μὲ εἶπῃ νὰ ἐπιούμασω τὴν ἄρπαν μου καὶ ὅλα τὰ πρὸς τὴν παράστασιν. Τὰς γνωστάς αὐτῷ λέξεις ταύτας ὁ Καρδούλης ἀκούσας, ἤρχισεν αὐτῷ τὰς παρακλήσεις τοῦ ἀποτείνων ἤδη αὐτὰς εἰς τὸν κύριόν του. Καὶ ἂν ἐδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ, δὲν θὰ ἐξέπραξε βεβαίως ἐντελέστερον διὰ τῆς ἐκάρηρου φωνῆς τὰς ἐπιθυμίας του, ἀφ' ὅ,τι τὰς καταδείκνυει διὰ τῶν διαφορῶν ἡχωνούσας ἐξέπερπε, διὰ τῶν συσπυλωμένων προσώπων αὐτῶν καὶ διὰ τῆς σχηματιστικῆς τοῦ ὅλου τοῦ σώματος. Ἀληθῆς δὲ ἀκροῦσας ἐβρεχον τὰς παρειὰς αὐτοῦ, καὶ ἀλλήθην ἠμύματα ἐδίδεν εἰς τοῦ Βιτάλη τὰς χεῖρας.

— Θέλεις νὰ παραστήσῃς; ἐφ' ἑαυτοῦ ὁ Βιτάλης.

— Ναί, νὰί, ἀνέκραζεν ὁ Καρδούλης διὰ τῆς ἐκφράσεως ὅλου τοῦ σώματος αὐτοῦ.

— Ἀλλ' εἶσαι ἄρρωστος, δυστυχῆ τιμὴν ἔχει μου Καρδούλη!

— Ὁχι πλέον ἄρρωστος! ἀνέκραξε μετ' ἐπίσης ἰσχυρὰς ἐκφράσεως.

Συγκινητικῆ ἦτον τῶν ὄντων ἡ ζέσις αὐτῆς τὸ δυστυχὲς αὐτὸ ἀσθενὲς πλάσμα, τὸ μόλις ἔχον ἀκόμη νηγὸν ἐν ἑαυτῷ, καθιστῆσαι, καὶ τὰ σχήματα αὐτοῦ κατὰ θέσεις, ἅς ἐλάμβανεν ἵνα μὰς καταπέσῃ. Ἀλλ' ἄρ' ἐγκρίσεις, τίς αἰτιήσῃς τοῦ θά ἦτον ἢ εἰς βέβαιον θάνατον καταδικητὸς; Ἐίχε φθάσει ἤδη τῆ ὥρα καὶ ἦν ἔπρεπε νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἀγοράν. Ἐπεμείθην λοιπὸν τὴν φωτιάν εἰς τὴν ἐστίαν, προσθεὶς μεγάλους κορμούς ἵνα διαρκέσωσιν, ἐτύλιξα θεαλῶς εἰς τὸ πέπλωμά μου τὸ δυστυχὲς Καρδούληδινόν, καὶ ἔβην

ποταρῆδον, καὶ ἐναγκαλιζόμενός μου ὁ δὴς τοῦ τῆς δυνάμεως, καὶ ἀνεχωρήσαμεν ὡς ἔφερον. Ἐν ᾧ δ' ἐπεριπατοῦμεν εἰς τὴν χίονα, ἀνὰ ῥόος μου μοι ἐξήγησε πῶς εἶχον νὰ πράξω. Ἀλόγως βεβαίως δὲν ὑπῆρχε περὶ τῶν συνήθειν δραμάτων ἡμῶν, ἀφ' οὗ μὰς ἐλείπων οὐκ ἴσως ἔσοι ὅτῳ ἠθροπῶν ἄλλ' ὁ Κάπης καὶ ἐγὼ ἐπρέπε νὰ ἀναπτύξωμεν τὰν παρ' ἡμῶν τὸν ἰσχυρὸν καὶ τὰν τὰ προτερήματα. Ἐπρέπε νὰ εἰσπράξωμεν τεσσαράκοντα φράγκων, καὶ τεσσαράκοντα φράγκα. Τοῦ τοῦ ἡτοῦ τὸ τρὸ μέρων!

Τὰ πάντα εἶχον παρὰ σκευασθῆ ὑπὸ τοῦ Βιτάλη, καὶ ἡδὴ ἔμενε μόνον νὰ ἀναφθοῦσιν ἢ κηρῶν ἄλλ' εἰς τὴν πολυτέλειαν τὰ ἔτη δὲν ἔπρεπε νὰ ἴσχυται ἡμεῖς ἐν τῇ αἰθουσᾷ τῶν ἀνδρῶν, ἵνα μὴ σθεσθῇ τὸ φωτοχυθῆ μὰς πρὸ τοῦ πέλους τῆς παραστάσεως.

Ἐν ᾧ δ' ἐλατῶνόμεν ἐκὰς τὴν τοῦ θεάτρου ἡμῶν, τὸ τύμπανον περιέτρεχεν τελευταίαν φωνήν, τὰς ὁδοῦς τοῦ χωρίου, καὶ ἠκούομεν τοὺς κρότους αὐτοῦ μακρυνόμενους ἢ πλησιάζοντάς, κατὰ τῶν ὁδῶν τὰς θέσεις καὶ διευθύνσεις.

Ἀφ' οὗ δ' ἐνέδυσκα τὸν Κάπην καὶ ἐνεδύθη ὁ ἴδιος, ἐλαβον θέσιν ὅπως ἐνός πῶν στύλων, διὰ νὰ βλεπῶ ἐρχομένους τοὺς φιλοθεάμονας.

Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασεν ἡ τιμὴν ἀκροῦσας, καὶ ἠκούσα εἰς τὴν ὁδὸν ὡς ἀείρουσιν ὁ ῥυθμὸν. Πρὸ ἤρχετο δ' ὁ ῥυθμὸς οὗτος ἐκ τῶν φωνῶν ἑξῆς περὶ τοῦ παιδαρίου, περὶ τρυματῶν τῶν ὁδῶν, ἕτινα παρηκοσούθων τὸ τύμπανον βηματίζοντα κατὰ ῥυθμὸν.

Τὸ δὲ τύμπανον χωρὶς νὰ διακοπῇ, ἦλθεν κατ' ἐπέθῃ μετὰ τὴν ἀντηρῆσιν τῶν λυχνῶν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ἡμιτέρου θεάτρου, καὶ τὸ δημόσιον εἶχε τοῦ λοιποῦ μόνον ν' ἀσχολεθῇ εἰς τὸ νὰ καταλάβῃ τὰς θέσεις τοῦ περιμένοντος ἀρχίσῃ ἢ παραστάσεως.

Ἀλλὰ φεῦ! τὸ δημόσιον βραδέως ἤρχετο, ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν θύραν ἐξήκολούθουν δραστήριοι καὶ χαρμούνου τοῦ τυμπάνου οἱ φυκεῖμοι. Τὰ παιδαρία ἐκεῖνα ὅλα τοῦ γωρῆτος νομίζω, εἶχον καταλάβει θέσεις ἄλλ' ἀπὸ τῶν παιδαρίων δὲν ἐδυνάμεθα νὰ πρόσδοκωμεν τὴν εἴσπραξιν τεσσαράκοντα φράγκων. Βεβαίως ὅραθα ἀνθρώπους σπουδαίους, ἔχοντας στραγγύλιον τὸ βαλάντιον καὶ τὴν χεῖρα εὐκλῶς ἀνοιγομένην. Τέλος ὁ κύριός μου ἀπέφασιν ὅτι πρέπει ν' ἀρχίσωμεν, ἂν καὶ ἡ αἰθουσα δὲν ἦτον πλήρης, πολλοὺ γὰρ καὶ ἔδει. Ἀλλὰ περαιτέρω δὲν ἐδυνάμεθα νὰ περιμένωμεν, διότι ἐπέγει τὸ φοβερὸν ἡ κτήματα τῶν κηρῶν!

Ἐγὼ εἶχον πρῶτος νὰ φανῶ εἰς τὴν σκηνήν, καὶ νὰ ψάλω πρὸς τὴν ἄρπαν ὅσα ἀσμάτια. Ἡ εἰλικρίνεια δὲ μὲ βιάζει νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὰ χειροκροτήματα δὲν ἦσαν πολλὰ σὺν ὅ,τι οὐτε πολὺ ἐνθουσιώδη.

Ποτὲ δὲν εἶχον μεγάλην φιλαντίαν ἠθοποσίῳ ὀφείλω ὁμῶς, καὶ ὁμολογήσαυ ὅτι ἡ ψυχρότης ἐκείνη τοῦ ἀκροατηρίου μὴ κατελύθη, δὲν. Ἐννοεῖται ὅτι, ἂν δὲν τῷ ἤρακον, δὲν θά ἦναιγε τὸ βαλάντιον, δὲν ἐφαλλόν, διὰ τὴν δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὸν δυστυχῆ Κάρδουλιν. Ὡ! πῶς ἠθελον γὰρ τὸ συνελθόν, ἐκείνο τὸ ἀκροατήριον, γὰρ τὸ παρὰ σὺν ὄρω, γὰρ τὰ μὲν θουσιάσω, ἀλλὰ καθ' ὅσον, ἐδυ νάμην, γὰρ τὸ εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην, ἦν ἐπὶ πλῆρου σκιάι ἀλλόκοτοι, μαὶ ἐφαίνετο ὅτι πολὺ ὀλίγον, ἐξῆπτον τὰ ἐνδιαφέροντα, καὶ ὅτι δὲν μ' ἐθεώρει ὡς φαινόμενον.

ἌΚάπης, ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος. Ἐκεῖνον πολὺ λακίς καὶ προθυμότητά τὸν ἐχειροκρότησαν. Ὁὕτως ἐξηκολούθησεν ἡ παράστασις, καὶ χάρις εἰς τὸν Κάπην, ἐτελείωσεν ἐν μέσῳ αὐτὸν ἁπλῶς χειροκροτημάτων, ἀλλὰ καὶ ποδοκροτημάτων ἰσηπιδοκρομαστικῶν.

Ἐἶχε δὲ θάσει ἡ ἐπίσημος στιγμὴ, καθ' ἣν ἐν ᾧ ἐγὼ εἰς τὴν σκηνὴν ἐχόρευον βῆμα ἰσηπιτικόν, καὶ ὁ Βιτάλης μὲ συνώδευε διὰ τῆς μουσικῆς, ὁ Κάπης, τὸν δίσκον, εἰς τὸ ἀπόμακρατῶν, περιήρατο τὰς σειράς τῶν ἀκροατῶν. Ὁ ἄ εἰσέπρατε τὰ τεσσαράκοντα φράγκα; Ἄυτη ἡ ἐρωτικὴ καὶ κατέβλησε τὴν καρδίαν, ἐν ᾧ προσμεδίω τὸ ἀκροατήριον, εὐάρεστως τὸ πρῶτον, σχηματίζων.

Ἡ πρῶτη μοὶ ἐξέλεγε, καὶ ὁμῶς ἐξηκολούθου χορεύων, διότι δὲν ἐπρεπε γὰρ παύσει πρὶν ἐπιτρέψῃ ὁ Κάπης, ὁ ὅπως ὁμῶς, δὲν ἐσπευδε, καὶ ὅταν δὲν τῷ ἐδίδον κέρματα, ἐκῦπα, διὰ τοῦ ποδὸς ἐλαφρῶς ἀλλ' ἐπαγγελμμένως τὸ θυλάκιον τὸ μὴ θέλον, ἢ ἀναγκῆ.

Τέλος τὸν εἶδον ἐπανερχόμενον, καὶ ἠθελὸν γὰρ παύσει τὸν χορὸν, ἀλλ' ὁ Βιτάλης μοὶ ἔνευσε γὰρ ἐξακολουθήσαι.

Ἐξηκολούθησα ἐπομένως, καὶ πλησίασα τὸν Κάπην, εἶδον ὅτι ὁ δίσκος πολὺ ἀπείχε τὸν νὰ εἶναι πλήρης.

Τότε ὁ Βιτάλης, ὅστις ὡς ἐγὼ ἔκρινε περὶ τῆς εἰσπράξεως, ἔγερθεῖς.

Νομίζω, εἶπεν, ὅτι, ἄνευ καυχήσεως, ἐξῆτελέσαμεν τὸ πρόγραμμα ἡμῶν. Ἐπειδὴ ὁμῶς τὰ κριτά μας ζῶσιν ἀκόμη, θέλω, ἂν ἡ ἐντιμὸς ὁμῆγρος τὸ ἐπιθυμῆ, τραγωδήσαι ἄσματά τινα ἀκόμη. Ὁ Κάπης θέλει ἐπιχειρήσει γένην, περιουσίαν, καὶ ὅσοι δὲν εἶχον εὔρει, τὸ ἀναγκῆ τοῦ θυλακίου πῶν ὅταν τὸ πρῶτον, παρῆλθεν ἐμπρός τῶν, ὡς ὅτι εἶναι εὐκρινέστεροι καὶ ἐπιδεικνύονται τὴν ἀνευτέρα φωνάν. Τοὺς εἰδοποισῶ γὰρ προετοιμασθῶσι.

Ἄν καὶ διδάσκαλός μου ἦτον ὁ Βιτάλης, δὲν τὸν εἶχον ὁμῶς ποτὲ ἀκούσει γὰρ τραγωδήσῃ ἀληθῶς, ἢ τοῦλάχιστον, καθῶς ἐπραγμάθησεν ἐκείνο τὸ ἐπέρας.

Ἐἶχεν ἐκλέξει δύο ἰκανῶς ἠγνωστά ἄσματα, εἰς ἐμὲ ὁμῶς ἄγνωστα τότε ἀκόμη, τὰ τοῦ Ἰωῆ

σῆφ. «Εἰς ἡλικίαν τρυφεράν», καὶ τὸ τοῦ Ῥιχάρδου τοῦ Λεοντοκάρδου, ἢ «Ὁ Ῥιχάρδου βασιλεὺς μου».

Δὲν ἦμην βεβαίως τότε ἰκανῶς γὰρ ἔγνω τῆς ψάλλει καθῶς ἢ καθῶς, τεχνικῶς ἢ ἀτέχνως, ἀλλ' ὅ, τι δύναμαι, γὰρ εἶπὼ εἶναι τὴ ἀσθημα ἢ ὠδύσταν, διήγειρεν ἐν ἐμοί. Εἰς τὴν γωνίαν τῆς σκηνῆς, ὅπου εἶχον ἀποσπῆθ, ἤρχισα γὰρ κλαίω. Διὰ τῆς ὀμιλήτης, ἢ τῆς ἐθάρβου, ταῦς ὀφθαλμοῦς μου, εἶδον γένην κυρίαν, ἢ τῆς ἐκάθητο, εἰς τὸ πρῶτον ἐδιώκον, γὰρ χειροκροτῆ μετὰ πάσης θυμνάμεως. Τὴν εἶχον ἠδὴ παρατηρήσει, διότι δὲν ἦτον χωρικὴ ὡς αἰ ἀλλὰ τοῦ ἀκροατηρίου, ἀλλ' ἀληθῆς κυρία, γένη, ὠραία, καὶ, κατὰ τὴν κρίσιν μου στηριζομένην εἰς τὴν γούναν τοῦ μαγδύου τῆς, ἢ πλουσιωτέρα τοῦ χωρίου. Περὶ τῆς ἐκάθητο παιδίον, καὶ αὐτὸ εἶχε ἐπίσης, χειροκροτῆσι τὸν Κάπην. Ἦτον δὲ βεβαίως μίος τῆς, διότι πολὺ τὴν ὠραία.

Μετὰ τὸ πρῶτον ἄσμα, ὁ Κάπης, ἐπανελάθε τὸν δίσκον σου, καὶ μετ' ἀπορίας εἶδον ὅτι ἡ ὠραία κυρία, δὲν ἔρριψε τίποτε εἰς αὐτόν, ὅτι τὸ

Ὅτε δὲ ὁ Βιτάλης ἐτελείωσεν καὶ τὸ ἄσμα τοῦ Ῥιχάρδου, μ' ἔνευσε ἡ κυρία διὰ τῆς χειρὸς, καὶ τὴν ἐπλησίασα, ὅπως εἶπὼ ἰπὲρ ἡδμεσ

Ἦθελον, γὰρ ὀμιλήσω τὸν κύριόν σου, μοὶ εἶπεν, ὅπως γὰρ ὅπως εἶπὼ ἰπὲρ ἡδμεσ

Ταῦτο μ' ἐξέπληξεν ὀλίγον, ἢ ὠραία ἐκείνη κυρία, γὰρ θέλη γὰρ ὀμιλήσω τὸν κύριόν μου, καὶ ἐσκεπτόμην ἂν καλῆτερον θὰ ἔκαμνον, ἂν ἐμὲ ἐθέσει τὴν πρόσφορον τῆς εἰς τὸν δίσκον, ἢ ἐκείνην.

Ἐν ταύτῃ ὁμῶς ἐπῆγα καὶ διεβίβασα τὴν ἐπιθυμίαν τῆς εἰς τὸν Βιτάλην, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπαρῆλθε καὶ ὁ Κάπης, πλησίον μας.

Ὁ δευτέρως δὲ δίσκος ἀπέβη, ἔτι ἀπωχότερος τοῦ πρώτου. Ἄ τὸ καὶ ὅπως εἶπὼ ἰπὲρ ἡδμεσ

Τί μεθ' ἂν αὐτῇ ἡ κυρία, ἢ ἠρώτησεν, ὁ Βιτάλης.

Νὰ σὰς ὀμιλήσω, ὅπως ἂν γέλεθ.

Δὲν ἔχω τίποτε γὰρ τῇ εἶπὼ.

Δὲν ἔδωκα τίποτε εἰς τὸν Κάπην. Ἦσως θέλει γὰρ τῷ δῶσῃ τὰρα, ὅπως εἶπὼ ἰπὲρ ἡδμεσ

Τότε ὁ Κάπης πρέπει γὰρ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὴν, ὅχι ἐγὼ.

Ὁὕτ' ἦττον ὁμῶς ἀπεφάσισε γὰρ ὑπάγῃ, ἀλλὰ συμπάρελαβε καὶ τὸν Κάπην, ὅπως εἶπὼ ἰπὲρ ἡδμεσ

Ἐγὼ δὲ τοὺς παρεκολούθησα.

Ἐν ταύτοις, εἰς ὑπηρετίαν, ἔχων εἰς τὰς χεῖρας φανάριον, καὶ χονδρὸν κάλυμμα, εἶχεν, ἔλθει καὶ ἐστάθη πλησίον τῆς κυρίας καὶ τοῦ παιδίου, ὅπως εἶπὼ ἰπὲρ ἡδμεσ

Ὁ δὲ Βιτάλης, ἐπλησίασε, καὶ ἔχαιρέτησεν, ἀλλὰ ψυχρῶς.

Συγχωρήσατέ με ἂν σὰς ἐπάραι, εἶπεν ἡ κυρία.

Ἦθελον γὰρ σὰς συγγενῶν, καὶ ὡς ἔπειθ' ὁ Βιτάλης πρὸς ταῦτα ἔκλινε τὸ αἶμα, χωρὶς γὰρ ἀποκριθῆ μίαν λέξιν.

Ἐμὲ μούσικη, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία.

